

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

**ĮSAKYMAS
DĖL DIDŽIOJO KORMORANO POPULIACIJOS GAUSOS REGULIAVIMO PLANO
PATVIRTINIMO**

2013 m. gruodžio 31d. Nr. D1-1001
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos laukinės gyvūnijos įstatymo (Žin., 1997, Nr. [108-2726](#); 2010, Nr. [81-4218](#)) 11 straipsnio 4 dalimi ir siekdamas užtikrinti, kad populiacijos gausos reguliavimo priemonėmis būtų stabilizuotas didžiojo kormorano populiacijos dydis siekiant sumažinti jų daromą žalą saugomoms teritorijoms, žuvininkystei, miškininkystei,
t v i r t i n u Didžiojo kormorano populiacijos gausos reguliavimo planą (pridedama).

Aplinkos ministras

Valentinas Mazuronis

DIDŽIOJO KORMORANO POPULIACIJOS GAUSOS REGULIAVIMO PLANAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Didžiojo kormorano gausos reguliavimo plano (toliau – Planas) tikslas – reguliuoti didžiojo kormorano populiacijos dydį, siekiant sumažinti neigiamą poveikį vertingoms gamtinėms buveinėms, miškams, jų augalijai ir gyvūnijai, žuvininkystei, saugomoms teritorijoms bei kraštovaizdžiui.

2. Planui parengti panaudota Biologinės įvairovės išsaugojimo asociacijos „Gamtos namai“ parengta „Didžiojo kormorano populiacijos gausos reguliavimo programa“.

3. Siekiant išsaugoti didžiojo kormorano populiaciją ir sumažinti jos daromą žalą, didžiojo kormorano populiacijos dydis Lietuvoje turėtų būti ne daugiau kaip 2000 perinčių porų. Jei didžiųjų kormoranų kolonijoje perinčių porų skaičius yra ne daugiau kaip 100, populiacijos gausos reguliavimo priemonės nevykdomos.

II. DIDŽIOJO KORMORANO BŪKLĖS LIETUVOJE APIBŪDINIMAS

4. Didysis kormoranas (*Phalacrocorax carbo*) yra kormoraninių šeimos paukštis. Jo plunksnos juodos, pagurklis baltas, snapas juodas smailiu lenktu galu, kojos su plaukiojimo plėvėmis. Suaugę paukščiai sveria 2230-3600 g.

5. Lietuvoje jau 18 amžiuje buvo žinomos ir aprašytos dvi didžiųjų kormoranų kolonijos, bet 20 amžiuje didžiųjų kormoranų kolonijos Lietuvoje išnyko. 1985 m. pirmoji perinti didžiojo kormorano pora buvo aptikta Elektrėnų vandens saugyklos saloje.

6. Šiuo metu Lietuvoje peri apie 5400 didžiųjų kormoranų porų. Pagrindinės šešios perinčių didžiųjų kormoranų kolonijos: Juodkrantės, „Garnių salos“ Elektrėnų mariose, senoji Drūkšių ežero, Prienų ties Naudžiūnų kaimu, Lukšto ežero, Briedžių salos Rusnėje.

7. Didysis kormoranas yra migruojantis paukštis. Lietuvoje užaugę didieji kormoranai žiemoja Centrinėje Europoje.

8. Lietuvoje yra maitinimosi ir poilsio vietose gyvenančių didžiųjų kormoranų populiacijų, vadinamų „vasaros“ populiacijų, kurios gyvena arti vandens telkinių, juose maitinasi, bet neperi.

9. Didieji kormoranai daugiausia minta žuvimi, taip pat vėžiagyviais, varliagyviais, moliuskais ar paukščių jaunikliais. Didžiojo kormorano racione dominuoja vidutinio dydžio menkavertės žuvys (10-25 cm), daugiausia kuojos, pūgžliai, ešeriai, vienas paukštis vidutiniškai per dieną suvartoja apie 500 g maisto.

10. Didieji kormoranai peri mišrioje kolonijoje su pilkaisiais ir baltaisiais garniais. Kolonijos visada būna arti vandens telkinio pakrantės. Lizdus Lietuvoje suka aukštai (10-35 m) medžiuose: eglėse, pušyse, juodalksniuose, beržuose. Perėti pradeda anksti tik nutirpus sniegui, peri 27-31 dieną. Veda vieną vadą, bet aptinkamos ir labai vėlyvos dėtys, kurios sudedamos žuvus pirmosioms dėtimis.

III. POPULIACIJOS GAUSOS REGULIAVIMO PRIEMONĖS IR FINANSAVIMAS

11. Didžiojo kormorano populiacijos gausos reguliavimas atliekamas:

11.1. naudojant garsines ir vizualines baidymo priemones – kabinant veidrodinius siluetus ar

rutulius, ištempiant lengvai pastebimus laidus, naudojant vizualius repelentus, atbaidančių juostų eiles, manekenus bei baidykles, naudojant kormorano pavojaus balsą imituojančius garso įrašus, taip pat įvairius triukšmus bei šūvius, ir (ar) juos primenančius garsus, signalines raketas, pirotechnines priemones, signalizacijas, ultragarsą;

11.2. paveikiant dėtis:

11.2.1. dėtys užšaldomos baidant didžiuosius kormoranus iš lizdų garsinėmis bei vizualinėmis priemonėmis ir kurį laiką neleidžiant didiesiems kormoranams sugrįžti į lizdus;

11.2.2. kiaušiniai dėtyse yra apipurškiami ar aptepami specialiomis medžiagomis;

11.3. medžiojant vadovaujantis Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklėse, patvirtintose aplinkos ministro 2000 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. 258 (Žin., 2000, Nr. [53-1540](#); 2010, Nr. [110-5652](#)) nustatytais būdais bei įrankiais ir Saugomų rūšių naudojimo tvarkos aprašu, patvirtintu aplinkos ministro 2010 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. D1-622 (Žin., 2010, Nr. [87-4617](#)).

12. Kolonijų plėtimasis į gretimus medynus bei vasarojančių didžiųjų kormoranų poilsio plėtimasis į gretimas teritorijas stabdomas naudojant garsines bei vizualines baidymo priemones.

13. Didžiųjų kormoranų populiacijos gausos reguliavimo priemonės vykdomos vadovaujantis šiuo Planu ir Saugomų rūšių naudojimo tvarkos aprašo nuostatomis.

14. Atsiradus naujoms kolonijoms, turinčioms daugiau negu 100 perinčių kormoranų porų, jose pradedamos vykdyti gausos reguliavimo priemonės.

15. Didžiųjų kormoranų populiacijos gausos reguliavimo priemonės finansuojamos iš Aplinkos apsaugos rėmimo programos, savivaldybių biudžetų ir kitų finansavimo šaltinių.

IV. DIDŽIOJO KORMORANO POPULIACIJOS GAUSOS REGULIAVIMO PRIEMONIŲ TAIKYMAS PERINČIOSE KOLONIJOSE

16. Populiacijos gausa perinčiose kolonijose reguliuojama atsižvelgiant į mokslinių tyrimų, monitoringo rezultatus, taip pat kasmetinius gautų ataskaitų apibendrinimus.

17. Reguluojant kolonijose perinčių paukščių gausą, užšaldant dėtis taikomos vizualinės ir garsinės gausos reguliavimo priemonės.

18. Didžiųjų kormoranų populiacijos gausos reguliavimo priemonės taikomos, kai kiaušiniai yra jau užperėti ir oro temperatūra žemesnė negu 9°C. Tikslų gausos reguliavimo priemonių taikymo laiką nustato priemonės vykdančys asmenys.

19. Atliekant didžiųjų kormoranų populiacijos gausos reguliavimą kolonijose, būtina apsaugoti kitas toje kolonijoje perinčias paukščių rūšis – baltuosius garnius, pilkuosius garnius, karvelius uldukus, jūrinius erelius ir kt.

20. Rekomenduotinas perinčių didžiojo kormorano porų skaičius kolonijose turi būti pasiektas iki 2018 metų.

21. Atliekant populiacijos gausos reguliavimo priemones Juodkrantės kolonijoje, tuo pačiu metu būtina gausos reguliavimo priemonės atlikti ir Briedžio salos kolonijoje, nes šios kolonijos glaudžiai tarpusavyje susijusios.

22. Vykdyti didžiojo kormorano populiacijos gausos reguliavimo priemones, vadovaujantis Saugomų rūšių naudojimo tvarkos aprašu, galima tik turint Aplinkos apsaugos agentūros išduotą leidimą.

23. Apie planuojamas vykdyti didžiojo kormorano populiacijos gausos reguliavimo priemones būtina informuoti tos teritorijos valdytojus ar naudotojus, regiono aplinkos apsaugos departamentą, saugomų teritorijų direkciją.

V. DIDŽIOJO KORMORANO GAUSOS REGULIAVIMO PRIEMONIŲ TAIKYMAS KORMORANO MAITINIMOSI IR POILSIO VIETOSE

24. Maitinimosi ir poilsio vietose didžiųjų kormoranų populiacijos gausos reguliavimas gali būti atliekamas garsinėmis, vizualinėmis priemonėmis.

25. Lietuvos natūraliuose vandens telkiniuose galimas populiacijos sumažinimas ne mažiau kaip 15 proc. kiekvienais metais, kad populiacija nedidėtų, o išliktų stabili.

26. Didžiųjų kormoranų populiacijos gausos reguliavimas žuvininkystės tvenkiniuose vykdomas vadovaujantis Saugomų rūšių naudojimo tvarkos aprašu.

VI. MONITORINGAS IR VISUOMENĖS INFORMAVIMAS

27. Kiekvienais metais turi būti atlikta didžiojo kormorano populiacijos gausos apskaita. Didžiojo kormorano gausos apskaita vykdoma perinčiose kolonijose, skaičiuojant lizdus.

28. Apskaitą atlieka asmenys, vykdančys populiacijos gausos reguliavimo priemones kartu su teritorijos valdytojais ir naudotojais.

29. Apie vykdomas didžiųjų kormoranų populiacijos gausos reguliavimo priemones perinčioje kolonijoje visuomenė informuojama prieš 1 savaitę pradedant vykdyti gausos reguliavimo priemones.

30. Siekiant supažindinti visuomenę su didžiųjų kormoranų populiacijos gausos reguliavimo darbais ir rezultatais yra organizuojami susitikimai, konferencijos. Jose dalyvauja mokslininkai, aplinkosaugos specialistai, savivaldybių atstovai, vietiniai gyventojai.

31. Didžiųjų kormoranų kolonijose buveinių atkūrimo priemonės (miško atkūrimas ir kt.) vykdomos atsižvelgiant į mokslo institucijų rekomendacijas.
